

Stručni rad

MOGU I JA
Nuška Košak
OŠ Frana Metelka Škocjan

Sažetak

U razredu nailazimo na različite pojedince, a svatko je pojedinac za sebe. Posvećujući se učenicima i promatrajući ih možemo uočiti mnoge specifičnosti. Radim u razredu s velikim brojem romske djece, koja su pripadnici jedne od najvećih etničkih skupina u našoj zemlji. Razlikuju se od svojih vršnjaka po kulturnim i društvenim karakteristikama, jeziku i vrijednostima. I tako se produbljuju razlike u razredu. Različitim pristupima možemo podići motivaciju za rad i učenje djece.

Ključne riječi: igra, motivacija, različiti pristupi

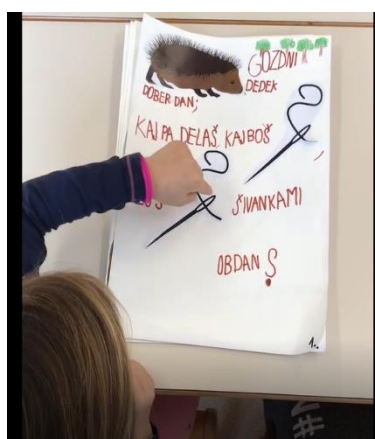
1. Uvod

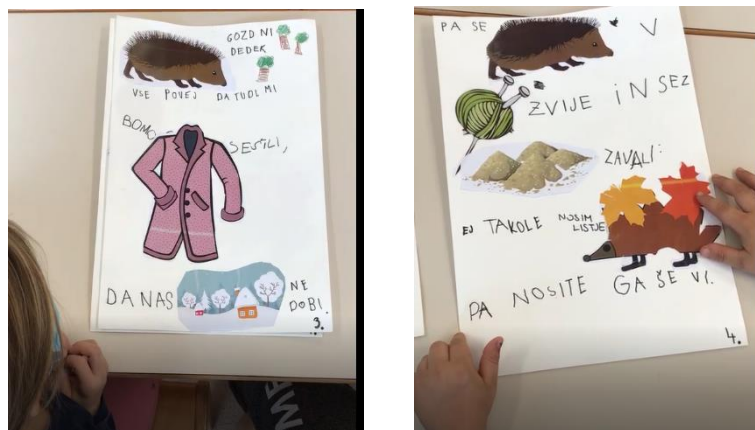
Groce [1] tvrdi da je potrebno razviti veću etničku osjetljivost u situacijama kada se stručna pomoć pruža pojedincima imigrantskog porijekla ili kada je riječ o obitelji koja prakticira tradicionalne kulturne običaje različite od običaja većinskog stanovništva. Etnička osjetljivost znači biti svjestan različitih kulturnih običaja, vrijednosti, uvjerenja, navika nacionalne manjine, a također zahtijeva razumijevanje toga da sve kulturno određene vrijednosti, običaji, navike imaju znatan utjecaj na međuljudske interakcije. Ako takve svjesnosti i razumijevanja nema (etnička neosjetljivost), to može dovesti do rasizma i isključenosti. Među učenicima postoje mnoge razlike u sposobnostima. Učitelj ima veliku ulogu u prepoznavanju mogućnosti i puteva koji djetetu mogu pomoći u prevladavanju poteškoća kako bi uspješno sudjelovalo u odgojno-obrazovnom procesu. Veće je odstupanje u znanju romskih učenika u odnosu na ostale vršnjake, pa se posebna pažnja pridaje teškoćama romske djece u učenju. Učitelj, kao odgovarajući stručnjak, traži odgovarajuća nastavna sredstva i strategije za bolje razumijevanje materije. Svjestan je da je unatoč razlikama svako dijete posebno sa svojim vrlinama i manama. Prioritet je omogućiti optimalan razvoj pojedinca, da napreduje u najvećoj mogućoj mjeri. Učenik na svojem putu može biti uspješan ako mu učitelj pomaže, potiče ga i vodi kroz razne metode te pazi na to da uči s entuzijazmom. Budući da me fascinira učenje uz slobodnu ili vođenu igru, redovito razmišljam o postupcima u procesu učenja koji učenike čine sretnima i zabavljaju u isto vrijeme. Testiram aktivnosti u razredu i pratim odgovore učenika. Ovoga puta usredotočila sam se na pronalaženje uspješnih načina učenja usmjerenih na učenike s poteškoćama u učenju, posebno u području pismenosti i poznavanja brojeva. Mislim da učenici više vole učiti na ovaj način te uživaju dok uče. S tako planiranim procesom učenici su mnogo radije pristupali zadatku jer su ga vidjeli kao magnet za učenje.

2. Igre na putu učenja

2.1. Uspješna deklamacija uz likovnu podršku

Romskim učenicima slovenski nije materinski jezik, pa im je potrebna velika pomoć u učenju napamet. U recitiranju su im pomagale slike, nastale s pomoćnim učiteljem u razredu, nakon čega je uslijedilo učenje metodom oponašanja.

Slika 1, 2, 3, 4: Deklamacija učenja

2.2. Vršnjačko učenje

Učenici vole pomagati jedni drugima u zanimljivim zadacima i aktivnostima. Pritom se njihova važnost povećava jer osjećaju da svojim znanjem mogu pomoći drugima. Među zadanim slovima morali su pronaći točan redoslijed slova koja su već bila ispisana na ploči. Zadatak bi se mogao otežati i ponuditi samo slova, a zapis bi bio samostalan. Riječ je bila dopunjena i crtežom kako bi se lakše zapamtila i naučila.

Slika 5, 6: Vršnjačko učenje

2.3. Brojenje

Proces oduzimanja uzrokuje velike poteškoće učenicima. Pronašla sam slike iz dječjeg časopisa, prekrižila niz artikala, plastificirala plahu, pokazala sam proces pisanja računa. Uz pomoć slikovne potpore prethodno su kockicama ilustrirali situaciju i oduzeli precrtani broj predmeta. Učenik bez poteškoća u učenju odmah je ponudio pomoć i preuzeo ulogu učitelja.

Slika 7: Vršnjačko učenje brojenja na temelju slika i kockica

2.4. Čitanje na zanimljiv način

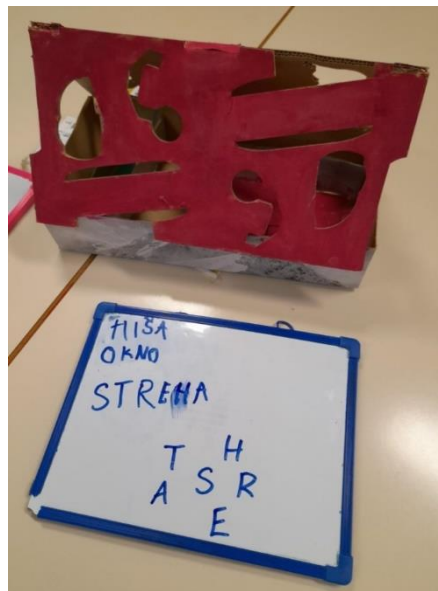
Sonja Pečjak [2] kaže da su znanstvenici utvrdili kako među djecom iz različitih društvenih slojeva postoje razlike u jezičnim karakteristikama koje utječu na njihovu učinkovitost čitanja. B. Bernstein također je istaknuo da postoje znatne razlike u pojedinim slojevima koje uvelike utječu na daljnji razvoj jezika i čitanja, a šire i na školski uspjeh djeteta. Međutim, otkrivam odnos između učinkovitosti čitanja djece i suradnje s učiteljem, nudeći različite motivacijske metode na putu do uspješnog čitanja. Vjerujem da je uspjeh u čitanju usko povezan s prikladnom i zabavnom metodom koju nudi učitelj. Tako sam plišana slova iz razreda iskoristila za zabavno čitanje uz pomoć automobila. Učenik je postavio autić na početak kratke riječi, vozio autić od slova do slova i crtao glasove. Odabrala sam samoglasnike i nadogradila zadatak tako da samostalno sastavim riječ i pokušam je pročitati. Kasnije su učenici bez tih poteškoća ušli u igru i slagali kratke riječi za kolege iz razreda te pratili njihovu uspješnost pročitanoa.

Slika 8, 9, 10, 11: Čitanje uz plišane igračke i autić

2.5. Pravopis i riječi

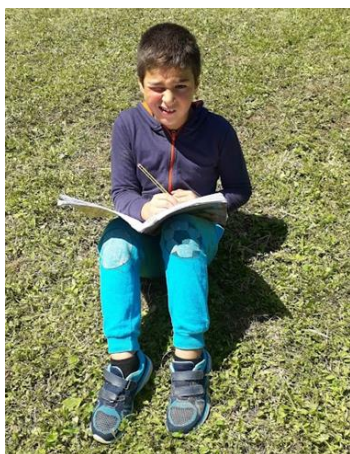
U likovnoj umjetnosti učenici su izrađivali kućicu od otpadnog kartona i potom samostalno zapisivali riječi koje su povezane s kućom. Nije bilo problema s motivacijom za zadatak jer su sami unaprijed napravili kućice.

Slika 12, 13: Pisanje riječi pokraj kuće

2.6. Učenje u prirodi

Pisanje, učenje brojenja i traženje životinja odvijalo se u prirodnom okruženju. Motivacija za rad bila je velika, a potreba za tjelovježbom i svježim zrakom zadovoljena.

Slika 14, 15, 16: Učenje u prirodi

2.7. Igra s brojevima do 20

Učenici su objedinjavali brojenje i prepoznavanje simbola za brojeve do 20 koristeći se muhomlatom uz papiriće raspoređene na stolu. Mogli su započeti brojenjem od 1 do 20 ili obrnuto, pogađajući brojeve veće/manje od npr. 15. Igra nudi mnogo različitih mogućnosti koje je stvorio učitelj.

Slika 17: Učenje brojeva do 20

2.8. Zaokruživanje brojeva

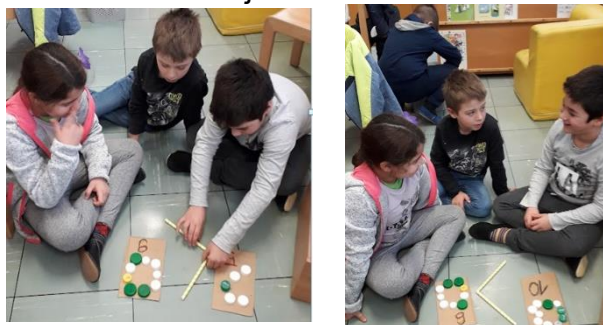
Prilikom zaokruživanja brojeva do 100 na desetice, učenicu 4. razreda ponudila sam alat Poppit na koji sam ispisivala brojeve do 100. Pritiskom na broj učenik je znao koji broj treba zaokružiti što mu je olakšalo određivanje. Za brojeve do 1000 dodali smo stotine pločica za veći brojčani prikaz.

Slika 18: Zaokruživanje brojeva s Poppitom

2.9. Uspoređivanje brojeva

Brojevi prikazani čepovima na kartici izrađeni su na dan aktivnosti, kako bi pomogli u učenju. Olovkama su prikazali veće/ manje/ isto u konkretnom slučaju. Ovakvo učenje ima pozitivan učinak na stečeno znanje.

Slika 19, 20: Uspoređivanje brojeva s čepovima

2.10. Računska operacija zbrajanja i pomoći s romskom abecedom

Broj točaka na dvjema ili trima kockama pomaže učenicima u pisanju računa.

Zadatak se može potkrijepiti pokretnom aktivnošću kada zbroje točkice na dvjema ili trima kockama i izvedu isto toliko pokreta. Ponuđena romska abeceda sa slikama na 1. glasu pomaže romskim učenicima da zapamte slova.

Slika 21, 22: Pisanje računa uz pomoć kocki i učenje slova romske abecede

3. Zaključak

Prilagodbe su dio našeg procesa učenja. Kada radimo s djecom dolazimo do spoznaje da svi mi, koji nemamo problema s čitanjem, razumijemo kako učenicima može biti lakše učiti. Mislim da im se prilagodbom daje više radosti u učenju.

4. Literatura

- [1.] Groce, N. (2005), Imigranti, invalidnost i rehabilitacija. V: Stone, J. H. (ur.), Kultura i invalidnost: pružanje kulturno kompetentnih usluga. London: Kadulja (1–15).
- [2.] Pečjak, S: Kako do poboljšanja branja: tehnike i metode poboljšanja brane učinkovitosti, Zavod Republike Slovenije za školstvo, Ljubljana, 1996.